

Indarkeria matxistei aurre egiteko UPV/EHUren protokoloa lantzeko parte hartze eta entzute prozesuaren ekarpenak eta ondorioak

Txostenaren sustatzailea: Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitateko (UPV/EHU) Berdintasunerako Zuzendaritza.

Bañuelos Ganuza, Aitziber,
Dosil Santamaría, María,
Estébanez Castaño, Ianire,
Garate Sacristán, Blanca.

SARRERA

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitateko (UPV/EHU) Berdintasunerako Zuzendaritza indarkeria matxisten aurkako protokolo berria lantzen ari da, eta aurkeztu dugun txostena hura sustatzeko gauzatzen ari den prozesuaren esparruan biltzen da.

Txostena bi hilabeteko lanaren emaitza da. Denbora tarte horretan Euskal Herriko Unibertsitateko campus guztietako 18 lantalde bildu dira, 290 pertsona guztira, (AZPko langileak, irakasle-ikertzaileak eta ikasleak). Lantaldeen helburua indarkeria matxistak bezalako itzal handiko gai baten inguruan ikasleen, AZPko langileen eta irakasle-ikertzaileen premiei eta proposamenei buruzko informazioa biltzea izan da.

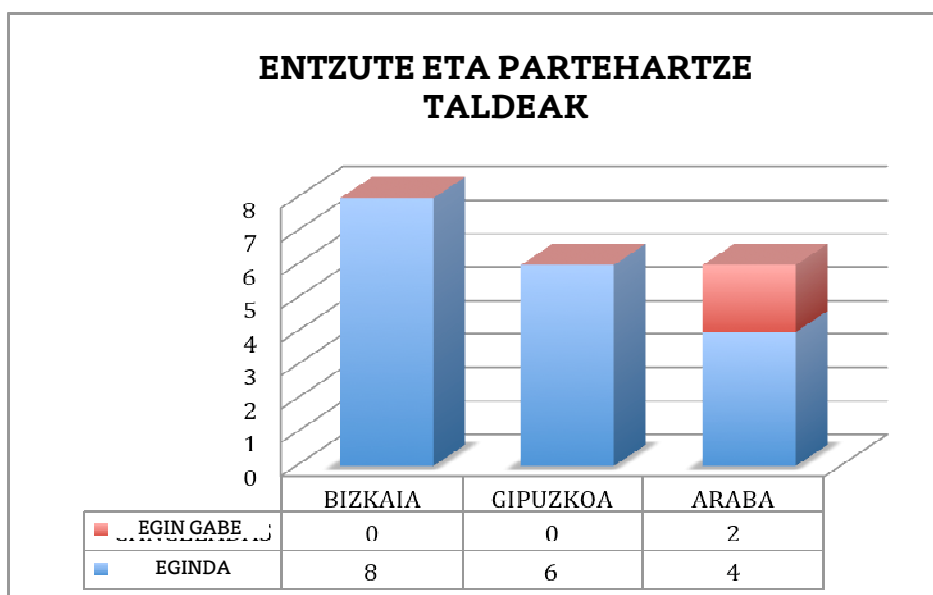
Txosten hau egiteko erabilitako metodologia kualitatiboa izan da batik bat. Taldeen helburua gizarte arazo horren aurrean nola jokatu galderari buruz unibertsitateko kideen gogoetak, iritziak eta ideiak jasotzea izan da, arazoak eragina baitu unibertsitatean, bai erakunde gisa, bai hura osatzen duten pertsonei dagokienez. Horretarako, hainbat saio antolatu genituen eta parte hartzeko gonbidapena luzatu genien, alde batetik, Bizkaiko, Gipuzkoako eta Arabako unibertsitate campusetako ikasleei eta, bestetik, administrazio eta zerbitzuetako langileei (AZPko langileak) eta irakasle-ikertzaileei (IRI).

Topaketen diseinuari dagokionez, lau dinamika prestatu ziren, eta ondoren dinamizazio taldeak ebaluatu eta egokitu egin zituen garaturiko talde bakoitzaren ostean. Ikasleen saioan lau dinamikak lantzea erabaki zen, eta profesionalen saioetan, ordea, horietako hiru (2, 3 eta 4. dinamikak).

Lortutako emaitzei erreparatuta, balorazioa positiboa izan da. Balorazio hori egiteko bi aldagai erabili dira: erantzunen aniztasuna eta horien baliozkotasuna etorkizuneko protokoloan txertatzeari begira. Taldeen osaerari dagokionez, gutxieneko kopurua 3 pertsona izan ziren, eta 56 gehienekoa. Dinamikak arin garatu ziren, eta talde bakoitzari eta haien ezaugarriei egokitu zitzaizkien.

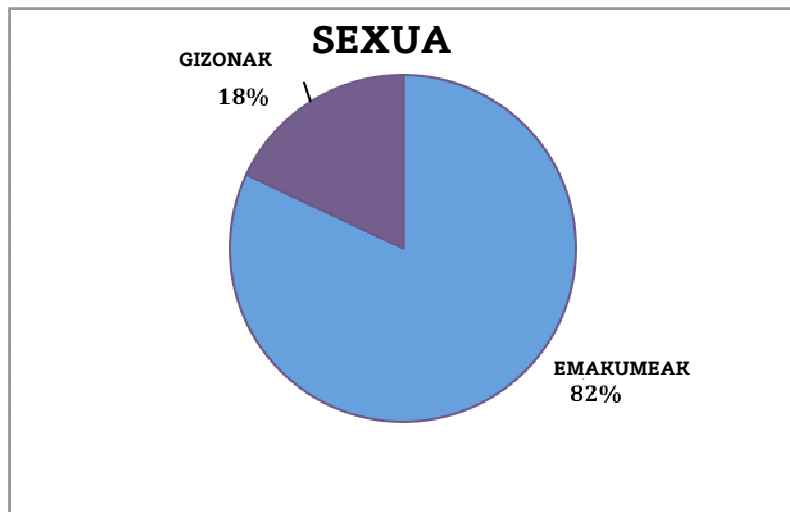
DATU INTERESGARRIAK

Parte hartze prozesua 2017ko urrian eta azaroan egin zen. Urrian sei ikasle talde eta bi profesional talde (AZPko langileak eta irakasle-ikertzaileak) bildu ziren Bizkaiko Campusean. Azaroan lau ikasle talde eta AZPko langileen/IRIen bi talde bildu ziren Gipuzkoan. Azken campus horretan bi ikasle talde bertan behera utzi ziren inor agertu ez zelako.

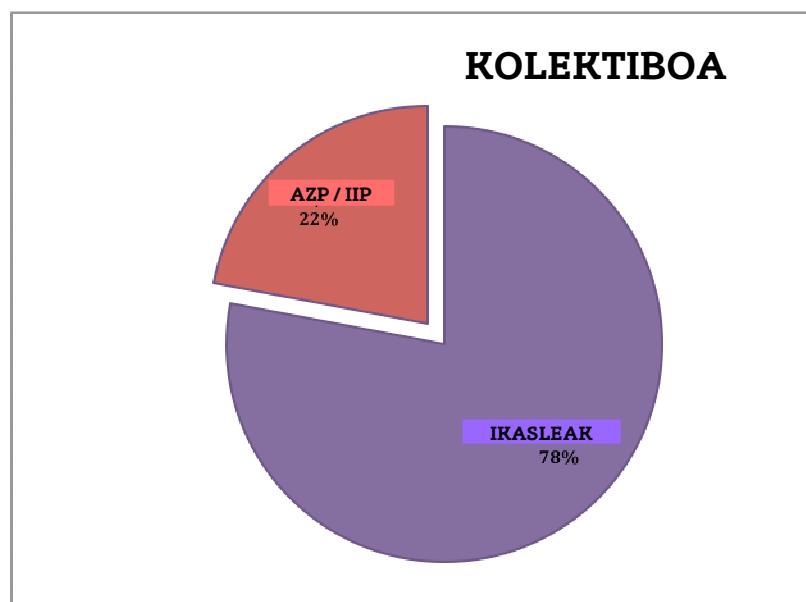

Guztira 290 pertsonak parte hartu dute 18 lan saioetan. Nabarmendu beharreko datu gisa, % 82 emakumeak izan dira, eta % 12 gizonak. Gizonen presentziak eta

parte hartzeak agerian jartzen du haien interes eta inplikazio falta indarkeria matxisten arazoan. Saioak mistoak izan dira, sexuari dagokionez.

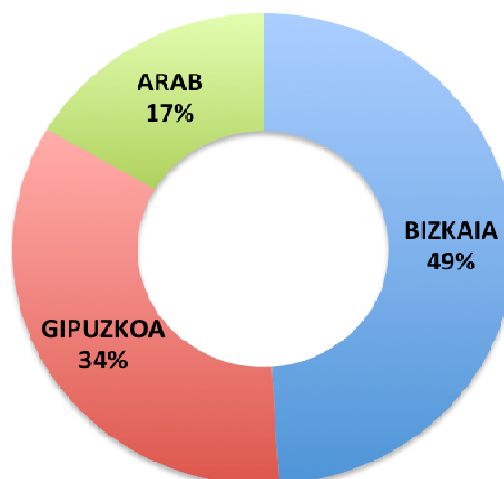

Hurrengo grafikoan ikus daitekeenez, saioetan parte hartu zutenen % 78 ikasleak izan ziren, eta % 22 AZPko langileak eta irakasle-ikertzaileak.

Campusaren araberako parte hartzea

Bizkaiko Campusean izan zen parte hartze handiena, Gipuzkoan ondoren, eta azkenik, Araban.

PARTE HARTZE ETA ENTZUTE PROZESUAREN EKARPENAK ETA ONDORIOAK

Informazio bilketa bi alderdi nagusitan zentratu da:

- Ikasleek eta profesionalek indarkeria matxistako egoera konkretuei nola aurre egiten dieten jakitea.
- Halako egoerei buruz sentsibilizatzeko, haiek prebenitzeko eta jasaten dituzten pertsonak artatzeko beharrezkotzat eta erabilgarritzat jotzen diren proposamen konkretuak jasotzea, betiere unibertsitateari zuzenduak.

Hurrengo ataletan xehetasun osoz jaso ditugu lantaldeetako parte hartzaileen ideiak, gogoetak eta ekarpenak.

NOLA EGITEN DIETE AURRE IKASLEEK ETA PROFESIONALEK INDARKERIA MATXISTAKO EGOERA KONKRETUEI?

Parte hartzaileen arteko gogoeta eta elkarrizketa prozesua errazteko galdera bakarra proposatu da 3. dinamikan: Zer egingo zenuke egoera horietan? Indarkeria matxistako hainbat egoera aurkezten zaizkie parte hartzaileei eta haiei nola egingo lieketen aurre idatziz jasotzeko eskatzen zaie.

Entzute saioak egin diren kolektiboetako batean ere lagin handirik ez dugula aintzat hartuta, jarraian aurkeztuko dugun erantzunen tipologia **ezin da hartu** ikasle guztien edo gehienen **erantzun adierazgarri gisa**, ezta irakasle-ikertzaileen edo AZPko langileen gehiengoaren erantzunen adierazgarri gisa ere. Aurrekoa

gorabehera, interesgarria da proposaturiko indarkeria adibideen aurrean izandako erantzun motak aztertzea, parte hartzaileek honako hauen aurrean zer uste dituzten jakiteko: nola iruditzen zaie erantzungo edo erreakzionatuko luketela indarkeriaren aurrean, zer zailtasun eta laguntza dituzte, zer rol bete dezakete unibertsitateak eta bere zerbitzuek erantzun horiek babestu eta laguntzeko.

Indarkeriaren aurrean nola erantzuten den adieraztea, lehenik eta behin, uste bat da. Uste hori pertsona batek izan dituen aurreko esperientzietan oinarrituta egon daiteke, halako egoera bat bizi izan denean, eta antzera edo beste modu batera erantzungo dela uste denean, edo gerta liteke ez eduki izana halako esperientziarik inoiz, eta kasu horretan pertsonak saia daitezke irudikatzen nola erantzungo luketen, edo beste pertsona batzuen erantzunetan oinarritu, edo halako egoerei buruz dituzten estrategien edo informazioen artean bilatu.

Hortaz, ezin dugu esan atal honetan jarriko ditugun erantzunak benetan izango direla unibertsitateko kideek indarkeriaren aurrean erantzuten duten moduaren isla, baizik eta taldeko dinamikan parte hartu duten pertsonak, aurkeztutako egoera konkretuen **aurrean ustez erantzungo luketen moduari buruz galde egitean** emandako erantzunak.

Aurkitutako erantzun motak

A. Ez dut indarkeria gisa identifikatzen / Ez nintzateke jabetuko.

Kategoria honetan bildu ditugu indarkeria egoera jakin batzuk normalizatuta daudela, indarkeria gisa identifikatzen ez direla, eta haien garrantzia minimizatu egiten dela edo unibertsitate arloan halakorik ez dagoela erakusten duten erantzunak.

Ikasleen artean honako erantzun hauek aurkitu ditugu egoera normalizatuen aurrean; esaterako, mezu matxistak edo **indarkeria sinbolikoko adibideak** dituzten kartelen aurrean: *"Ez genuke ezer egingo ohituta baihaude"*, edo *"Seguruenik ez nintzateke konturatuko"*, aditzera emanez askotan ez garela indarkeriaz jabetzen edo hura antzematea kostatzen zaigula. Ikasleen erantzun gutxitan aurkitu dugu erantzun mota hori (% 1,17), beraz, indarkerien

justifikazioaren aurrean, badirudi parte hartu duten ikasleek antzematen dutela indarkeria matxisten garrantzia.

Entzute saioetan parte hartu duten irakasleei eta administrazioko langileei dagokienez erantzunen ehunekoa zertxobait handiagoa izan da (% 4,36). Indarkeria ezagutzen edo identifikatzen ez dutela diotenek **indarkeria beren ingurunean bertan antzemateko zailtasuna adierazi dute**, honakoak esanez: *"Ez zait erraza egiten halako egoerak irudikatzea nire lanpostuan"*, *"Zail egiten zait halakoak irudikatzea"*.

B. Ez nuke jakingo nola jokatu.

Ikasleen saioetako erantzunen artean % 3,75ek aditzera ematen dute ez luketela jakingo nola jokatu proposaturiko indarkeria adibideen aurrean. Ikasleek funtsezko faktoretzat nabarmendu dituzte: jarduteko moduarekiko segurtasun falta; informazio falta; edo unibertsitatea indarkeriari bide ematen dion erakunde gisa ikustea. Azkenik, indarkeriaren aurrean erreakzionatzeko **zailtasun emozionala** ere identifikatu da, honako adibide hauen bitartez: *"Shocean geratuko nintzateke"*, edo *"Asko kostako litzaidake kontatzea eta psikologoaren laguntza beharko nuke"*.

Profesionalen erantzunetan unibertsitate barruan eta kanpoan gertaturiko indarkeria kasuen aurrean **nola jokatu ez jakitearen** ideia aurkitu da erantzunen % 10,48an. Arrazoi nagusiak honako hauek dira: zer urrats eman ez jakitea, ez ezagutzea zer zerbitzu dauden eskura, eta kexak batzuetan itopuntura iristen diren sinesmena.

C. Zerbait egingo nuke.

Kategoria honetan bildu dira pertsonak beren kabuz, eta unibertsitatea aintzat hartu gabe, hartzen dituzten ekintzekin loturiko erantzunak. Ikasleen zein profesionalen artean gehien azaldu den erantzuna izan da: % 46,64 eta % 56,76, hurrenez hurren.

C.1. Nire kabuz jokatuko nuke: modu indibidualean, nor bere kabuz, laguntza edo baliabiderik edo beste pertsonetikiko kontakturik gabe jarduteko modua da ikasleen erantzunen artean aurkitutako aurre egiteko modurik ohikoena (% 38,56).

Zenbait ekintzak indarkeria gauzatzen duenarekiko zuzeneko erantzuna dakarte; erantzun emozionalak izan ohi dira, batzuetan indarrezkoak, eta beste batzuetan, isiltasuna gordetzekoak.

UPV/EHU lan egiten duten pertsonen dagokienez, erantzunen % 43,66an aipatu dute beren kabuz bilatuko lituzketela indarkeria horientzako konponbideak, eta hortaz, erantzuteko modurik ohikoena litzateke irakasleen eta AZPko langileen kasuan ere. Aurkitutako erantzunetako askok egoerak ezagutzera eman gabe ekiteaz hitz egiten dute: isilpean gorde, Irentsi. Beste batzuek, aldiz, egoerari ez aurre egiteaz eta ezer gertatu izan ez balitz bezala jokatzearaz hitz egiten dute ("*Paso egingo nuke gaiaz*", "*Beste alde batera begiratuko nuke*"). Gainera, aipatzen dute batzuetan ez dela esku hartzen ofizialki ez litzatekeelako konponbide bat emango ("*Paso egingo nuke. Ez dut uste ofizialki ezer egingo litzatekeenik*").

Bestalde, adierazi dute egoera hori ikasleren bati gertatuko balitzaio, eta beraiei kontatuko baliete, babesa eskainiko lioketela, baina ez luketela jakingo zer egin arazoa entzuteko ariketaren ostean.

C.2. Zerbait egingo nuke beste pertsona edo zerbitzu batzuk tartean sartuta: kategoria honetan jaso ditugu pertsonen zuzenean erreakzionatuko luketela dioten erantzunak, baina beste pertsona batzuen laguntzarekin. Kategoria honetan daude ikasleen erantzunen % 8,08.

Hala, ikasleen artean, indarkeriazko jarrerak dituztenei **zuzenean eta taldean erantzuteko proposamenak** biltzen dira: "*Jendearekin joan eta sekulakoak esan*", "*Haien aurrean jarri*", "*Irainduta sentitu diren pertsona guztiei hitzalditik joatea proposatu*"; eta beste erantzun batzuetan argazki bidalketaren katea haustea eta hainbat pertsonaren artean mezu matxistak dituzten kartelak kentzea aurkitu dira.

Beste pertsona batzuek jasaten duten indarkeriaren aurrean babes kolektiboa eskaintzeaz hitz egiten duten erantzunak ere aurkitu dira: "*Errespetua galdu dion jendearekin hitz egiten saiatuko nintzateke*", "*Jendeari gelditzeko esaten diot*", "*Barre egiten duten pertsonekin hitz egingo nuke*".

IRI/AZPko langileekin eginiko saioen kasuan, jardun mota hori erantzunen % 13,10ean aurkitu da, eta ikusi da laguntza bilaketa ez dela haiengandik hurbilen dauden pertsonetara mugatzen (adibidez sail berekoak), aldiz, handik kanpo zabaltzen da; esaterako, unibertsitateaz kanpoko elkarteak (*"Zerbait egingo nuke unibertsitatea ez den beste elkarte batean"*).

D. Familiarengana eta lagunengana joko nuke.

Hurbilekoengana jotzeko aukera –familia edo lagunak– ikasleen erantzunen % 5,50ean aurkitu dugu. **Lagun talde naturalak** zehaztu dira, eta batzuetan familia aipatu da **babes edo kontsulta iturri** gisa. Oso maiz, hurbileko pertsonekin dugun lehen kontaktu horrek berekin dakar **ziur egoteko premia bat inongo erabakirik** hartu baino lehen, hau da, hurbileko pertsonen iritzia bilatzen da nola jokatu erabakitze aldera.

Bestalde, administrazioko langileen eta irakasleen erantzunen % 4,80k dio aintzat hartzen dutela hurbileko babesa, bereziki zuzeneko indarkeria jasaten ari badira.

Hala, familia eta lagunak agertzen dira, bai ikasleen erantzunetan, bai profesionalenetan, indarkeria egoeretan babes eta laguntza iturri gisa.

E. Ikasleengana joko nuke.

AZPko langileen eta irakasle-ikertzaileen kasuan ez da erantzunik aurkitu profesionalek ikasleengana joko luketela diotenik. Hala ere, ikasleek ikasle taldearengana jotzea aipatu dute, neurriak hartu edo babesa bilatu aurreko urrats gisa. Halako erantzunak ikasleen artetik jasotako erantzunen % 7,14an aurkitu dira, eta babes eske ikasgelako taldearengana jotzen dutenen eta antolaturiko ikasle kolektiboengana jotzen dutenen artean banatu dira (ikasle sindikatuak edo talde feministak).

E1. Ikasgelako taldea: horrelako erantzunak aurkitzen dira **lehenengo ikaslearekiko adostasuna** bilatzen denean: *"Lehenengo nire gelako jendearekin hitz egingo nuke, eta ondoren, irakaslearekin"*. Beste batzuetan, **taldea da kexa bideratu ahal izateko bidea:** *"Gelako ordezkariarengana joko nuke, eta irakaslearekin hitz egiteko eskatuko nioke"*, *"Ordezkaritari kexatzea"*. Azkenik egoerari garrantzia

ematen dioten **erreferenteen bilaketa** agertu da: *"Beste ikasle batzuei komentatuko nieke gertaturikoa, haiei ere halakorik jazo zaien jakiteko"*.

Berdinen taldea, hortaz, erreferentzia eta neurgailu gisa hartzen da egoera bat garrantzitsua den edo ez balioesteko, edo neurriak hartzeko adina garrantzi duen erabakitzeke, baita babeste eta erantzun kolektiboko erreferente gisa ere. Erantzun mota hori aurkitu da ikasleen erantzunen % 4,57an.

E2. Talde antolatua: bestalde, ikasleek ez dute horrenbeste jotzen berezko antolamendua duten ikasle taldeengana, eta % 2,57an bakarrik aurkitzen da halakoetan eginiko babes bilaketa. Talde antolatu gisa aipatzen dira **ikasle sindikatuak** (*"Sindikatueta jotzea"*) edo ikastegi edo fakultate bakoitzeko **talde feministak**: *"Talde feministarekin hitz egin eta zer neurri har genezakeen ikusi"*, *"Talde feministarengana joko nuke arazoa ikusarazteko eta publikoki salatzeke"*.

F. Unibertsitatera joko nuke.

Jasotako ikasleen erantzunen artean, % 21,32k erreferentzia egiten die unibertsitatera jotzeari indarkeria matxisten biktima izanez gero edo halako baten berri edukiz gero jo beharreko erakunde gisa. Horietako % 6,09k modu orokorrago edo abstraktuagoan hitz egiten dute, hau da, identifikatu gabe zer zerbitzu motari edo unibertsitateko zer langileri legokiokeen ekimen hori jasotzea.

F1. Irakasleak: ikasleek irakasleengana joko luketela dioten kasuan (% 4,57), **beste irakasle baten aurrean babesa eskatzeko** egiten dute (*"Beste irakasle batekin hitz egin eta neurri zorrotzak hartu, beharrezkoa balitz"*), edo irakaslea ezaguna dutelako (*"Konfiantzazko irakasle batekin hitz egin"*).

Nabarmentzekoa da zenbait saiotan **Berdintasun Batzordea** aurkitu dela bizitzen ari diren egoerak adierazteko aintzat hartzen den erreferente garrantzitsu gisa. Horretaz gain, **irakasleak kolektibo gisa** identifikatzen dira, prestakuntza edo egoera horiek saihesteko ekintzak eskatzeari dagokionez.

Ikasleak ez bezala, erantzunei erreparatuta, unibertsitateko langileek gehiago ezagutzen dituzte unibertsitateak eskaintzen dituen zerbitzuak. Hala ere, gehienek esan dute aurretik lankideengana joko luketela (erantzunen % 4,80an).

F2. Zuzendaritza / Dekanotza /Errektoretza: ikasleen erantzunen % 10,66k erakusten du zuzendaritzako organo horiek aintzat hartuko lituzketela keax ezartzeko unean.

Unibertsitateko organo espezifikoetara jotzeari dagokionez, irakasleek zein administrazioko langileek unibertsitatean dauden zerbitzuak aipatu dituzte: *"Ikastegiko zuzendaritzari jakinarazten diot, edo Berdintasunerako Zuzendaritzari", "Berdintasun Batzordean hitz egingo nuke", "Dekanotzara joko nuke"*. Nolanahi ere, zerbitzu horietara jotzeaz hitz egiten duten erantzunetako askok zerbitzua ezagutzen dutelako diote, baina, aldi berean, ez dute ezagutzen nola lan egiten duen: *"Berdintasun Batzordean planteatuko nuke. Ez dakit zer tresna dituzten"*. Ekintza mota hori langileekin eginiko saioetako erantzunen % 6,55ean aurkitu da.

G. Gizarte salaketa.

Ikasleek salaketa publikoa egiteko hainbat bide identifikatu dituzte beren erantzunen % 7,03an eta **sare sozialak eta sinadurak biltzeko kanpainak azpimarratu dituzte bereziki** bestela ikusiko ez lirakekeen egoerak ikusgarri egiteko erabili beharreko estrategia gisa. **Gizarte presioa egitea**, bere horretan, agertu da ikasleek beren ahotsa entzunarazteko aukeraturiko bide gisa, halakorik egitea errazten ez duten estamentuen mende egon gabe, edo bide formaletatik egiteak "ezertarako balio ez duela" sinetsita beste bide bat bilatzeko, berriz ere ikasleak eta unibertsitateak bereiz jarrita, babes erreferente gisa. Ikasleek hainbat motatako **elkarreak** eta sare sozialak aldarrikatzen dituzte aliatu gisa ikusarazteko estrategia horren barruan.

Saioetan parte hartu duten langileen % 7,42k erantzun dute beraiek egin dituztela prebentzio kanpainak eta salaketak beren fakultatearen barruan, eta indarkeria egoerak salatu eta ikusgarri jarrita. Nolanahi ere, honako hau ere adierazi dute: *"Ez dut uste maila ofizialean ezer egingo luketenik, saiatuko nintzateke zerbait antolatzen emakume talde gisa"*.

H. Salaketa judiziala – polizia salaketa.

Azkenik, salaketa judizialari dagokionez, ikasleen erantzunen % 7,38an aurkitu da, ulertuta gehienbat polizia erakundeetan jarriko lirakekeela salaketa horiek.

Ertzaintzan salatzea izan da gehien aurkitu den erantzunetako bat, nahiz eta batzuetan, **ez den salaketa mota zehaztu**, edo ez den adierazi ezagutzen ote diren salatze bideak eta horren ondorioak. Aurrekoa gorabehera, ikasleei ezagunak egiten zaizkie urruntze agindu bezalako kontzeptuak, eta azpimarratzen dute frogak jasotzea ere garrantzitsua dela: *"Badakigu gure hitza zalantzan jarriko dutela"*, eta hala, salaketen eraginkortasunari buruzko zalantzak ere erakutsi dituzte.

Irakasleei eta administrazioko langileei dagokienez, erantzun gutxiagotan agertzen dira halako salaketak (% 4,80), eta horregatik, gutxiago aipatzen dute polizia salaketa. Batzuetan, salaketaz hitz egiten duten erantzunak aurkitzen dira, salaketa mota zehaztu gabe. Neurri txikiagoan, honelako erantzunak aurkitu dira: *"Zuzenean salatuko nuke, baina frogarik ez aurkeztu ahal izatearen beldur izango nintzateke, baita legeak, zu babestu beharrean, guztien ahotan jartzearen beldur ere"*.

Ikasleen erantzunen laburpen taula:

<i>Ikasleen saioetan jasotako erantzun motak (kategoriaren arabera)</i>	<i>Erantzunaren ehunekoa</i>
Nire kabuz jardungo nuke	% 38,56
Unibertsitatera-Zuzendaritzara-Dekanotzara joko nuke	% 10,66
Nire kabuz jardungo nuke baina beste pertsona edo zerbitzu batzuen laguntzarekin	% 8,08
Salaketa judiziala – polizia salaketa	% 7,38
Gizarte salaketa	% 7,03
Unibertsitatera joko nuke (oro har)	% 6,09
Familiarengana eta lagunengana joko nuke	% 5,50
Ikasleengana joko nuke – Gelako taldea	% 4,57
Unibertsitatera joko nuke (irakasleak)	% 4,57
Ez nuke jakingo nola erantzun	% 3,75
Ikasleengana joko nuke (talde antolatua)	% 2,57
Ez dut indarkeria gisa identifikatzen	% 1,17

AZPko langileen eta irakasle-ikertzaileen erantzunen laburpen taula:

Unibertsitateko langileen jasotako erantzun motak (kategoriaren arabera)	Erantzunaren ehunekoa
Nire kabuz jardungo nuke	% 43,66
Nire kabuz jardungo nuke baina beste pertsona edo zerbitzu batzuen laguntzarekin	% 13,10
Ez nuke jakingo nola erantzun	% 10,48
Gizarte salaketa	% 7,42
Unibertsitatera-Zuzendaritzara-Dekanotzara joko nuke	% 6,55
Salaketa judiziala – polizia salaketa	% 4,80
Familiarengana eta lagunengana joko nuke	% 4,80
Unibertsitatera joko nuke (irakasleak)	% 4,80
Ez dut indarkeria gisa identifikatzen	% 4,36

HALAKO EGOEREI BURUZ SENTSIBILIZATZEKO, HAI EK PREBENITZEKO ETA JASATEN DITUZTEN PERTSONAK ARTATZEKO BEHARREZKOTZAT ETA ERABILGARRITZAT JOTZEN DIREN PROPOSAMEN KONKRETUAK UNIBERTSITATEARENTZAT.

a. Unibertsitatea erakunde gisa.

Entzute saioetan parte hartu duten profesionalak eta ikasleak emakumeen eta gizonen berdintasuna bultzatzeko erantzukizuna bere gain har dezan eskatu diote unibertsitateari, eta berma dezala pertsona guztiek lanpostuz igotzeko aukera berak izango dituztela lurralde eta fakultate guztietan, eta gainera, honako hauek egitera bultzatu dute:

- Indarkeria matxistarik gabeko unibertsitate bat lortzeko beharrezkoak diren ekintzak egin ditzala. 0 TOLERANTZIAKO jarrera izan dezala (“ez dadila justifikatu inongo erasorik”).
- Tratu Onaren kultura bultzatzea, aniztasuna erantsitako balio bat izanik praktikan.
- Ikasleak eta profesionalak herritar konprometitu eta arduratsu gisa eraiki daitezzen eta harreman iraunkor eta errespetuzkoak izan ditzaten sustatzeko konpromisoa har dezala.

Aldi berean, ezarritako helburuak lortzeko unibertsitateak arlo guztietatik inplikatu behar duela diote, horretarako “politika eraginkorrak ezarrita”. Baina

indarkeria matxistei heltzeko arreta jarri behar diela estamentu ezberdinen arteko harremanen zailtasunei. Unibertsitateari eskatu diote harreman hori balioetsi dezala eta botere gehiago duten pertsonak besteekiko duten estatusa eta rolak oinarri dituzten abusuzko egoerak azter ditzala ("irakasle-ikasle jazarpena, bestelakoak").

Haien ustez, unibertsitatean gertatzen den sexismoari eta indarkeria matxistei seriotasunez eta irmo heltzeko hark eskura dituen bitarteko guztiak jarri behar dira, eta gaiari lehentasuna eman.

Sinetsita daude esku artean dugun arazoa ardatz estrategikoetako bat izan behar dela eta adierazi dute unibertsitateak, erakunde gisa, jarrera proaktiboa izan behar duela gai horretan.

Horretarako, hainbat jardun proposatu dituzte:

- Prozedurak eta protokolo bakar bat garatzea hainbat indarkeriatarako.
- Beharrezko bitartekoetan inbertitzea unibertsitateko errealitateari erantzungo dioten zerbitzuak eta gailuak abian jartzeko.
- Unibertsitateko pertsonak gaitzea edo prestakuntza espezifikoak duten kanpoko profesionalak kontratatzea ("unibertsitatearekin zerikusirik ez duen norbait", "neutroa") gai hauekin loturiko erakundearen eta fakultateen prozesuez arduratzeko edo prozesu horietan laguntzeko, baita indarkeria matxistak jasan dituzten pertsonen laguntzeko ere.

Sentsibilizazioaz, prebentzioaz eta indarkeria matxisten kasuetako esku hartzeaz arduratuko diren tresna teknologiko eta didaktiko berritzaile eta eraginkorrak proposatzen dituzte.

Parte hartu duten ikasleek, bestalde, honako hau eskatu diote erakundeari:

- Ikasleekin eta unibertsitateko kideek osatutako elkarteekin hitz egiteko eta haiei entzuteko prest egon dadila.

- Ikasleekin batera lan egin dezala zenbait jarduera elkarrekin antolatzeko, eta arazo horren aurrean jarrera argia eta zorrotza izan dezala.
- Genero aniztasuna, sexu orientazioa, jatorria eta bestelako gai batzuk babesteko dinamikak bultzatzea.

Hurbileko unibertsitate bat eskatzen dute, ikasleen premiak eta eskariak aintzat hartuko dituen. Indarkeria matxistaren biktimak babestuko dituen, eta jarrera eta portaera matxistak zigortuko dituen. Segurtasuna emango duen eta kide dituen ikasleak eta profesionalak babestuko dituen erakunde bat. Pertsona izanik Euskal Herriko Unibertsitatearen jardueraren benetako interesgunea.

Azkenik, erreferentzia egin diote Euskal Herriko Unibertsitatean gertatzen diren indarkeria matxistei buruzko diagnostiko bat egiteko beharrari, horren bitartez identifikatzeko eta ikusgarritasuna emateko indarkeria horiek duten egiturazko dimentsioa, dimentsio sinbolikoa, eta ikasleek eta profesionalak egunero jasaten dituzten zuzeneko indarkeriak.

B. Informazioa, egiazko datuak eta gardentasuna.

Profesionalek bereziki azpimarratu dute UPV/EHUko errealitatea ezagutzeko premia, gune ezberdinetan gertatzen diren sexismoari eta indarkeriei dagokienez.

Nabarmendu dute indarkeria hainbat modutara adierazten dela, unibertsitateko espazio guztietan. Adierazi dute aintzat hartu behar direla unibertsitatearen espazio fisikotik kanpo egiten diren programak ere (ikastaroak, programak, egonaldiak, beste batzuk). Adibide gisa Erasmus programako ikasleak edo doktoregoa egiteko irakasle-ikertzaileen egonaldiak aipatu dituzte.

Zehaztu dute ezinbestekoa dela zer gertatzen ari den jakitea indarkeriei eraginkortasunez, modu errealista eta iraunkorrean nola heldu jakin ahal izateko. Baina, batez ere, neurriak eta jarduerak testuinguruaren, pertsonen eta unibertsitatearen helburu estrategikoen premia espezifikoari egokitu dakizkien.

Unibertsitateari erreklamatzeko diote diagnostiko global bat egin dezala, eta gainera, indarkeria kasuei buruzko datuak bildu eta sistematizatu ditzala,

aldizkako txostenak egin eta argitara ditzala, eta salaketen jarraipena gauza dezala, baita hartutako neurrien emaitzena eta haien eraginkortasunarena ere. Azken batean, informazioaren kudeaketa gardena eskatzen dute.

Era berean, parte hartu duten ikasleek eta profesionalek diote ezinbestekoa dela argi eta garbi ezagutzea zein den salaketen ibilbidea, zer pausu ematen diren, eta prozesuaren, ondorioen eta zehapenen jarraipena egitea.

Eskari hori egiten dutenean parte hartzaileak egiazko kasuei buruz ari dira, zeinetan portaera sexista baten ondoren unibertsitatean keza bat edo salaketa bat jarri ostean (adibideak irakasleekin daude lotuta) une bat iristen den informazioa edukitzeari uzten diotena, eta keza bide onetik ez joateko aukerari egiten diote erreferentzia (hau da, salatutako portaera geldiaraziko duten zehapen neurri jakin batzuk ezartzea lortzea).

C. Berdintasunerako Zuzendaritza: berdintasun batzordeak ikastegi guztietan.

“Urtebetez irakasle baten iruzkin onartezinak jasan behar izan ditugu, irakasgaia ez gainditzera iritsi arte. Ez dugu jakin izan norengana jo edo zer egin Berdintasunerako zuzendariarekin hitz egin genuen arte. Hark esan zigun bazela guk ezagutzen ez genuen Berdintasunerako Zuzendaritza bat eta Batzorde bat”.

Profesionalek eta ikasleek abiapuntu duten ideia da Berdintasunerako Zuzendaritzari merezi duen lekua eta erreferentzia eman behar zaiola, esku artean dugun gaiari bezalaxe. Zuzendaritza erreferentzia sendo eta argia izan dadila, eta espazioa, denbora eta bitartekoak izan ditzala.

Parte hartzaileen iritziz unibertsitateak ez du emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bermatzeko behar adina inbertitzen. Ezta indarkeria matxistei aurre egiteko ere.

Berdintasunerako Zuzendaritzak bultzada sendoa jaso behar duela erreklamatu dute, eta borondatea eta bitartekoak eduki behar dituela (baliabide ekonomikoak, giza baliabideak, azpiegiturak eta bestelakoak).

Konturatu gara, Berdintasun Planetik abiatuta, Berdintasuneko Batzordeak nahitaezko gisa planteatzen badira ere, parte hartu duten pertsona gehienek ez dutela horren berri. Berez, fakultate guztiek Berdintasunerako Batzordea izan dezaten erreklamatzeko dute, eta gainera, Zuzendaritzarekin lankidetzan aritu daitezela:

- Berdintasunerako Batzordeak nahitaezkoak.
- Bulegoak ikusgarri eta irisgarri jartzea campus guztietan.

Azpimarratu dute ezjakintasun handia dagoela Berdintasunerako Zuzendaritzaren inguruan, eta adierazi dute ezinbestekoa dela haren lana eta eginkizunak ikusgarri egitea eta behar duen protagonismoa ematea. Berriz ere agertu da "hurbiltasuna" hitza unibertsitateko kideekiko duten harremanarekin lotuta, baita eginkizunak argitzeko premia ere.

Parte hartzaileek egun ikusten dituzten zailtasunetako batzuk azpimarratu dituzte:

- Berdintasunerako Zuzendaritzaren ikusgarritasunean eta irisgarritasunean antzemandako lehenengo zailtasuna egun kokatuta dagoen lekuarekin lotzen dute, eta kale mailan egon beharko litzatekeela diote.
- Adierazitako bigarrena UPV/EHUren webgunearen konplexutasuna da.

Profesionalen arabera: *"Unibertsitatearen web espazioa konplexuegia da. Informazioak eta baliabideak irisgarriagoak izan beharko lukete"*.

Ikasleek, bestalde, ideia bera berretsi dute: *"Hobeto azaltzea nola erabili unibertsitateko webgunea. Gauza askorekin ez gara ohartzen edo ez dakigu non bilatu informazioa; esaterako, gatazka egoeretan zer zerbitzutara jo"*.

D. Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna sustatzeko proposamenak.

Puntu honetan, unibertsitateak garatzen dituen dinamika guztietan genero mainstriminga¹ bultzatzeko bai ikasleek, bai irakasleek, garrantzitsutzat jotzen

---

¹ 1998. urteko Europako Kontseiluaren arabera, genero zeharkakotasuna, ingelesezko izenez ere ezagun dena *-gender mainstreaming-* honako hau da: "prozesu politikoen (berr)antolaketa, hobekuntza, garapena eta ebaluazioa, prozesu

dituzten gogoeta guztiak bildu ditugu. Komunikazioari eta curriculumari dagokienez (baita ezkutukoan ere; esaterako, ikastegietan eta fakultateetan diren adierazpenak eta sinbologiak, masterren sustapena, ikastaroak, eta abar), unibertsitatea osatzen duten pertsona guztientzat aukera berdintasuna bultzatuko duten ekintza positiboak gauzatzeko premiaz hitz egin dute.

Saioetan parte hartu duten pertsonen, egiturazko dinamikei buruz eta zuzeneko indarkeriako adierazpenak sostengatu eta bultzatzen dituzten adierazpen sinbolikoei buruz gogoeta egin dutenean, gauzatzea garrantzitsutzat jotzen duten zenbait ideia bota dituzte:

Hizkera inklusibo EZ sexista: esan dute nahitaezkoa beharko lukeela hizkera inklusibo EZ sexista erabiltzea, bai unibertsitatearen barne komunikazioan, bai kanpokoan. Honako hauek nabarmendu dituzte:

- Unibertsitateaz kanpoko erakundeekiko lankidetzak (adibidez: **TEKNALIA**).
- Arlo guztietako webguneak eta euskarri teknologiko eta ikus-entzunezkoak.
- Fakultateen, tituluen eta rol profesionalen izenak.
- Barneko zirkularrak.
- Irakasleek (ikasleek) erabilitako hizkuntza.

Curriculumari dagokionez, eduki akademikoetan lehentasuna ematen diote genero ikuspegia zeharkako egiteari. Besteak beste, honako hauek txertatu behar dira:

- Emakumezkoen erreferenteak eta emakumezkoei buruzko aipu bibliografikoak.
- Emakumeen errealitatea irakasgai horietan.
- Erronkak karrera profesional jakin batzuetan berdintasuna lortzeari begira.
- Beste sexu nortasun batzuen errealitateak.
- Generoko, sexu aniztasuneko eta aniztasun funtzionaleko gai espezifikoak.

---

horietan parte hartzen duten eragileek genero berdintasuneko ikuspegia txerta dezaten politika guztien maila eta fase guztietan”.

Generoarekin loturiko irakasgaiak hautatzea eta txertatzea kredituen eta merituen bidez sustatzeko ideia ere azaldu da. Feminismoaren eta generoaren arloko prestakuntza izatea edo jasotzea nahitaezko gisa ezarri beharko litzatekeela edo, gutxienez, saritu beharko litzatekeela jo da; irakasleen kasuan, merituen bidez, eta ikasleen kasuan, kredituekin. Eskakizun bat izan zedila, edo puntuak eskuratzeko aukera eman zezala, bai lanpostuz igotzeko, bai lanpostua eskuratzeko.

Ebaluazioa eta informazio bilketa: profesionalekin eginiko hainbat saiotan errepikatu diren bi ideia atera dira:

1.- Irakasleen ebaluazio inkestetan honako hauekin loturiko deskribatzaileak eranstea:

- Lengoaiaren erabilera.
- Jarrera eta portaera sexistak.

2.- Irakasle-ikertzaileei eta AZPko langileei zuzenduriko gai berak ebaluatzeko inkestak diseinatzea.

Jasotako informazioa sexuen arabera banatuta egon dadila eskatu dute, eta ekintza positiboak bultzatzeko premia ikusten dute; esaterako, parekidetasuna batzordeetan, edo hautagaitza jakin batzuen aurrean lehenengo pertsona emakumea izatea ezar dadila.

Profesionalek identifikatzea, zehaztea eta, hortaz, garaitzea zail egiten den indarkeria mota batengatiko kezka azaldu dute. Profesionalen talde guztien diskurtsoetan diskriminazio "likido" dei dezakeguna atera da. Hainbat adibide jarri dituzte, baita egiazko kasuren bat ere. Horietako batek adierazi du ustez amatasun/aitatasun baimenei edo mendeko pertsonen arretarekin loturiko baimenei buruzko laneko legedia bat dagoen arren, benetan ez dela halako baimenik edo jardunaldi murrizketarik hartzen, eta hartzekotan, ez dituela eduki beharreko bermeak izaten; alegia, ez edukitzea ondorio negatiborik halakoak eskatu dituztenen lanpostuz igotzeko aukeretan. Egiaz ez da ondo ikusten, eta karrera profesionalengatiko interes faltatzat jotzen dira, edo bikotea (heterosexuala) osatzen duten bi pertsonen unibertsitatean lan egiten badute, emakumeak dira gehien eskatzen dutenak.

Gai horrekin eta beste batzuekin gertatzen da (kremailera estrategia gisa, zeinetan emakumeak badira erantzukizuneko postuetan ateratzen direnak aurrez uko egite bat hitzartzen den kargua hartu ostean; edo emakumezko doktoregaien egonaldiak oztopatzea prozesuak luzatuta, eta ordura arte beharrezkotzat jo ez ziren araudiak eta bestelako estrategiak justifikatuta; esaterako, eskaera denboran luzatzea eta abar), baina zaila da haiek diskriminaziotzat jotzea eta hala direla frogatzea, eta hortaz, halakoak ahalbidetzen dituzten mekanismoak desaktibatzea.

Berdintasunaren eta emakumeenganako indarkeriaren arazoari nondik heltzen zaion ere kezka eragiten duen gai gisa agertu da: *“Badakit indarraren eta indartsuenaren kultura honetan emakumeak garela kaltetuenak. Baina batzuetan zalantza egiten dut guztia emakume biktimetan zentratzeak ez ote duen mentalitate aldaketa oztopatzen. Gizonak vs emakumeak dikotomia ez dakit taktika ona den helburu jakin batzuk lortzeko. Zalantzak sortzen zaizkit”*.

Emakumeei ez ezik gizonari ere zuzenduko zaizkien berdintasun dinamikak sortzea ere planteatu da, kontzientzia eta sentsibilizazioa pizte aldera. Parte har dezaten eta hainbat espaziotan sar daitezten eskatzea, *“dituzten pribilegioei eta botereari buruz gogoeta egin dezaten”*.

Aldi berean, gizonak motibatzea ere planteatu da, feminizaturiko ikasketa arloetan parte har dezaten; eta zergatik parte hartzen ez duten eta hori nola bultzatu aztertzea: *“Ez bakarrik planteatzea zergatik ez dagoen emakumerik jakintzaren hainbat arlotan, baizik eta galdegitea zergatik ez dagoen gizonik beste batzuetan”*.

Azkenik, unibertsitatean, fakultateetan, ikastegietan edo irakaskuntzako, aisialdiko edo eskolaz kanpoko jardueretan aurkitzen ditugun irudiak eta sinbologia aipatu beharra daude. Ahalegin bat egin eta balantza alderantziz jartzea, eta hark komunikazio inklusibo ez sexistaren alde egitea, zeinetan rol eta estereotipo sexistak zalantzan jarriko diren, eta tresna bat izango dena kontzientziak eraldatzeko eta zerumuga inklusiboago, berdintzaileago eta justuagoetara zuzentzeko. Emakumea/gizona (heterosexualak) binarismoarekin hautsiko duen komunikazio bat eta unibertsitateko kide guztien aniztasuna bilduko duena (sexu aniztasuna, funtzionala, gorputzen aniztasuna eta abar).

E. Indarkeria matxisten aurkako protokoloa.

Parte hartu duten profesionalak beharrezkotzat jotzen dute jarduera protokolo bat; eta ez bakarrik emakumeen aurkako indarkeriei aurre egiteko, baita unibertsitatean gertatzen diren beste indarkeria batzuei aurre egiteko ere (transfobia, homofobia, etab.).

Adierazi dute egoera horiei ematen zaizkien erantzunak ezin direla giza faktorearen mende egon. Protokolo handinahi bat egin behar da, baina ez dezala jaso ondoren beteko ez den ezer. Eskatu dute aplikatzeko arina eta ez oso konplexua izango den tresna izan dadila, azkar artikulatu dadin hala eskatzen duten egoeretan.

Ebaluagarria izango den tresna bat, eta alderdi orokorrak zein espezifikoak bilduko dituen. Lehenengok saihestuko lukete modu espezifikoan jasotzen ez den egoerak gertatuko balira haiei heldu ahal izatea, kategoria irekiak baitaude. Zehatzagoak diren bigarrenek aukera emango lukete diskriminazio eta indarkeria ikusezin eta sotilagoko egoerak ikusgarri egiteko eta identifikatzeko.

Ikasleek adierazi dute beharrezkoa litzatekeela ikasleek ere protokoloaren lanketan parte hartzea, eta horretarako, beharrezkotzat jotzen dute ideia jorratzeko sistema horizontal bat.

Ikasleek proposatu dute gaiak jorratzeko jarduera mistoak eta EZ mistoak antolatzea. Ez mistoek emakumeentzako espazio seguruak bermatuko lituzkete: *"Hurrengoan hiru saio egitea generoaren arabera banaturik, eta bat mistoa, ikuspegi komunak eta lanketa bateratua egiteko". "Dinamika hau mistoa izanik, emakumeoi gizonetikiko pedagogia egitea exijitzen zaigu. Botere desberdinak daude".* Horien arabera, espazio mistoak bakarrik antolatzen badira emakumeek gainesfortzu bat egin behar dute, gizonak aintzat hartu behar baitituzte arazo horren pedagogia egiterakoan, eta diseinuari erreparatuta, espazio misto horiek botere egoera ezberdinean kokatzen dituzte emakumeak eta gizonak.

Formatuari dagokionez, batzuek egokiagoztat jotzen dute talde txikitan lan egitea, beste batzuek, aldiz, uste dute gero eta parte hartzaile gehiago izan -zehazki, emakumeak- hobe dela.

Ikasleek irakasleen inplikazioa eskatu dute esku artean dugun gai honetan, eta berriz ere irakasleak ikasleengandik hurbilago egoteko premia aipatu dute. Irakasleen eta ikasleen arteko lotura ere landu behar dela diote, hori baita konfiantzazko giroa sortu eta indarkeria matxisten arazoari konponbide egokiak ematea ahalbidetuko duen bide bakarra.

Ikasleek eta profesionalek diote **pertsonen segurtasuna** lehentasuna dela:

- Eraso sexisten biktimak.
- Salatzaileak edo egoera jakin bat jakinarazten dutenak.

Anonimotasuna eta segurtasuna bermatzeko premia azpimarratu da. Izan ere, horiek gabe zaila da pertsonak beraiei edo beren kideei gertatzen zaiena jakinaraztera hurbiltzea.

Paraleloan, parte hartzaileek eskatu dute protokoloak jakinarazpen edo salaketan kasuan jarraituko den **ibilbide** guztia jaso dezala; nola egingo den **jarraipena**, eta zer ondorio izango dituen abusuaren egile(ar)entzat eta unibertsitatean bertan, eta beharrezko izanez gero, aukera eman dezala neurri jakin batzuk hartzeko edo araudia eta funtzionamendua aldatzeko: *"UPV/EHUk erakunde bezala erantzun bat ematea salaketaren ondoren. Ikasleen erantzun bortitza, ridikulizazioa. Salaketa publikoa aldaketa bat exijitzeko."*; *"UPV/EHU: kaleratzeak exijitzea erasoaren arabera. Erasoen arteko maila ezberdinak zehaztu behar dira, zigorra horien arabera izan dadin. Non dago muga?"*; *"Zigor instituzionala: Barkamen publikoa, egun batzuetako zigorra, soldata jaiste."*

Abusuaren egileek **ondorioak izan edo zigorrak jasotzearen** ideia hainbat aldiz errepikatu da lantalde askotan. Bereziki aipatu da ez dadila egon immunitate aukerarik egilearen posizio akademikoa edo profesionala dela eta: *"Irakasleak ez daitezela ukiezinak izan gai hauetan, indarkeria gauzatzen ari badira, geldiaraz ditzatela"*.

Ikasleei dagokienez, aintzat hartu beharreko hainbat ekintza proposatu dituzte:

- erasotzaileak kaleratzea,
- aurrekariak dituzten pertsonak sar daitezen galaraztea,
- barkamen publikoki eskatzea,
- soldata jaistea.

Parte hartzaileak kezkatuta agertu dira bazterkeriako eta eraso sexistako egoera zehatzak ikusarazten dituztenek jasan ditzaketen errepresaliek. Bermeak eskatzen dituzte salaketa/jakinazte prozesuetan, ondorio negatiboak saihesta daitezela.

Horrekin lotuta, adierazi dute pertsonen unibertsitatearen laguntza jaso behar dutela, baita arlo horretan espezializatuta dauden pertsonena ere. Ikasleek zehaztu dute indarkeria egoerak jakinarazten direnean laguntzaileak emakumezko profesionalak izan daitezela, epaimahai batean salatu ala ez gorabehera.

Idea gisa hainbat aldiz iradoki dute ikasleen **lehenengo harreran** informazioa eman dadila Berdintasunerako Zuzendaritzari, protokoloari, erreferentziazkoak diren zerbitzuei eta pertsonari eta profesionalari buruz, unibertsitateko beste zerbitzu batzuekin egiten den bezalaxe:

Harrera edo "WELCOME-PACK": unibertsitateko bizitzarekiko lehenengo kontaktuak bestelako izaera bat eduki beharko luke. Garrantzitsua litzateke Berdintasun Batzordeari, haren zereginei, kokapenari eta sarbideari buruzko informazioa ematea; baita protokoloari eta hari atxikitako zerbitzuei buruzkoa ere (terapia psikologikoa, lege orientazioa, bestelakoak). Hala, unibertsitatera iristen direnetik, ikasleek eta profesionalak berdintasunaren eta indarkeria matxisten inguruan programaturiko jardueri buruzko informazioa izango lukete: prestakuntza, prebentzioa eta laguntza, eraso baten biktima izanez gero. Indarkeria horiek unibertsitatearen esparruan 0 tolerantzia dutela jakinaraziko litzaieke, baita zer ondorio dituen ere jarrera eta portaera sexista izateak.

Parte hartzaileek azpimarratu dute oso garrantzitsua dela protokoloaren edukiak hedatzeko plan bat egitea, zerbitzuetara nola jo azaltzea, nola jarri kexa edo

salaketa bat, eta nola jakinarazi indarkeria egoera bat, baita horietako kasu bakoitzean zer prozesu jarraitzen den ere. Eta hori modu erakargarri eta pedagogikoan egitea. Horretaz gain, hedapena Gaur plataformaren edo e-gelaren bidez egitea ere proposatu da; hau da, erlaintz gisa ager dadila.

Informazioa iristen dela bermatzeko, ikasleek berriaz aipatu dute Ikasle Batzordeek zein irakasleek informazioa edukitzearen eta ematearen garrantzia. Bi bideok egokiak lirateke protokoloaren edukiak eta gauza daitezkeen jarduerak jakinarazteko.

E.1.- Sentsibilizazioa eta prebentzioa kontzientzia sortzeko, arazoa ikusgarri egiteko, balioak aldatzeko eta portaera sexistak murrizteko.

Parte hartzaileen ustez, unibertsitateak indarkeria matxistei buruzko sentsibilizazioko eta prebentzioko dinamikak aktibatu behar ditu. Adierazi dute prebentzioa protokoloaren zati izan behar dela, eta ikasgela barruko eta hortik kanpoko jarduerak bildu behar dituela. Horrekin lotuta, xede kolektiboa unibertsitatea osatzen duten pertsona guztiak izan behar dira haien ustez.

Eta erantsi dute, atal honen izenburuan adierazitako helburuez gain, honako hauei begirako dinamikak sustatu behar direla:

- Unibertsitateko kontzientzia esparru bat sustatzea indarkeria matxistei zilegitasuna kenduko diena.
- Bazterkeria seinalatuko duten jarrerak sustatzea, horiek desaktibatuko dituzten eta halakoak jasan behar dituztenei babesa emango dieten portaerak.

Horretarako hainbat kanpaina egitea proposatu dute:

- Indarkeriak identifikatzeko, batez ere "bazterkeria sinbolikoak eta egiturazkoak ikusarazteko", "zenbait jarrera –asko hierarkiarekin lotuak– ezagutzera emateko", "arazoaren dinamikak ikusarazteko".
- Egoera jakin batzuetan eman beharreko urratsei buruz informatzeko eta orientatzeko.
- Sexu aniztasuna eta aniztasun funtzionala ikusgarri egiteko.

Hori guztia pedagogikoak ez ezik, pertsonentzako erakargarriak izango diren estrategien bidez: emakumea/gizona dikotomian sakondu gabe. Komunikazio sortzailea, ekimen artistikoak eta ikus-entzunezko formatuak erabilia, baita foroak/aldizkariak eta sare sozialak ere, adierazpen askatasun guztiarekin.

Kanpainak antolatzea eta unibertsitateak bere gain hartzea haiek unibertsitateko kide guztien artean zabaltzeko ardura, eta kanpainok barnean har dezatela "sentsibilizazioko eta genero indarkeriari buruzko elkarrizketako espazio iraunkorrak sortzeko" aukera.

Kanpaina horietan eztabaidarako eta elkarrizketarako espazioak gaitu daitezela proposatu dute. Emakumeen ahalduntzea sustatuko duten tailerrak (autoestimua, autodefentsa, erabaki hartzea, eta abar), non indarkeria sexualaren gaiari helduko zaion, indarkeria egoeretan jarduteko jarraibideak emanaz.

Azkenik, parte hartzaileek beharrezkotzat jo dute indarkeria matxisten gaia ez eskaintzea bakarrik ikasgeletatik eta curriculumetik kanpo antolaturiko ekimenen bidez. Behin eta berriz azpimarratu dute gai hori geletara eramatearen garrantzia, jarduerak antolatuta ikasturtearen barne dinamikaren barruan, eta haietan parte hartzea nahitaezkoa izanik ikasle, irakasle eta AZPko langile guztientzat.

Entzute taldeetan honako ideia hauek entzun dira: *"Kontzientziazio, informazio, tailer, hitzaldi, babes, ikastaro, prestakuntza eta abarreko aste bat..."; "Jardunaldi feminista ez-mistoak"; "Genero indarkeriari buruz gogoeta egiteko jardunaldiak, arazoaren gainean kontzientzia sortzeko, biktimek beren esperientziak kontatzeko aukerarekin"; "Inkestak egin arazoa ikusarazteko. Arazorik ez dagoela esaten dutenek ikusteko eta ulertzeko. Gai hau guztiona egiteko."*

E.2.- Prestakuntza kontzientzia sortzeko eta unibertsitatea indarkeria matxistarik gabeko espazio bilakatzeko.

Prestakuntza, prestakuntza eta prestakuntza gehiago. Konstante bat izan da entzute prozesuan parte hartu duten pertsonen aldetik. Indarkeria matxisten, generoaren eta feminismoaren inguruan prestakuntza jasotzeko esperientziak.

Premia hori sortu zaie entzute prozesuan parte hartu duten unibertsitateko kide guztiei: ikasleak, eta rol eta zeregin ezberdinak dituzten AZPko langileak eta irakasle-ikertzaileak (berdintasun batzordeak osatzen dituzten pertsonak barne).

Horien iritziz, prestakuntzak honelakoa beharko luke:

- Nahitaezkoa eta unibertsala, eta urtero programaturikoa.
- Hainbat maila: oinarrizko prestakuntzatik master formatura arte.
- Hainbat gai; mailakatua izan dadila.
- Unibertsitateko estamentu guztientzat (ikasleak, irakasle-ikertzaileak, AZPko langileak, Errektorego, berdintasuneko batzordeak...).

Kredituen edo puntuen (merituak) bidez aitortzeko aukera proposatu dute, lanpostuz igotzeari begira (aurrez aipatu dugu).

Prestakuntza horien helburu gisa honako hauek adierazi dituzte:

- Kontzientzia sortzea eta eraldatzea (bereziki azpimarratuta indarkeriak ez direla emakumeen arazo bat, eta beraz, espezifikoki gizonengana ere zuzenduta).
- Eraso sexistak identifikatzea norberaren esperientzian.
- Indarkeria egoera baten aurrean jarraitu beharreko urratsak ezagutzea.

Nabarmendu beharreko alderdi garrantzitsu bat irakasleek honako hauek betetzeko gaitasuna edukitzeko premiari buruzkoa da:

- Ez edukitzea bazterkeriazko jarrerarik, ez jarrera sexistarik.
- Ikasgelaren esparruan jarrerak eta portaerak identifikatzen jakitea.

Parte hartzaileek nabarmendu dute ezinbestekoa dela gizonengan ere kontzientzia sortzea eta haiei honako hauei buruzko prestakuntza ematea: feminismoa, aukera berdintasuna, indarkeria matxistak, maskulinitate berriak eta abar: *"Agian gehiegi eskatzea da, baina zoragarria litzateke gai horiei buruzko eskolak egotea, beste irakasgai batzuk baino garrantzitsuagoak iruditzen baitzaizkit. Bereziki beharrezkotzat jotzen ditut osasun zientzietako karreretan".*

Entzute taldeetan adierazi dute gai horiek ikasgelan jorratu beharko liratekeela, nahitaezko edukien zati gisa. Indarkeria matxisten gaiari loturiko beste gai batzuk ere proposatu dira: sexualitatea eta sexu indarkeria, homofobia, neuroaniztasuna, transgeneroa eta transexualitatea, eta beste batzuk. Egoera horiek bizi dituzten pertsonen izan beharko lukete prestakuntza esperientzien protagonistak.

E.3.- Pertsonen arreta.

“Unibertsitatean seguru sentitzeko aukera, biktima babesteko jarrera osoa, bai ikasleen, bai irakasle eta zuzendaritzaren aldetik.”

Entzute taldeetan parte hartu duten pertsona guztien iritziz garrantzitsua da indarkeria matxistaren biktima izan diren pertsonen babesa eta laguntza eskaintzea haiek unibertsitateari beren esperientziaren berri eman ostean.

Sindikatuak, ikasle batzordeak eta unibertsitateko beste elkarteak biktima izan diren pertsonen prozesuan laguntzeko gaitasuna izan dezaten proposatzen dute, eta indarkeria matxistak lehentasunezko gai bilakatzea.

Laguntze horrek esan nahi du pertsonak senti dezala unibertsitateak babestu egiten duela erakunde gisa, bai kasuak artatzen dituzten erreferentziako pertsonen aldetik, baina baita irakasleen, ikaskideen eta, azken batean, unibertsitatea osatzen dutenen aldetik ere.

Adierazi dugun moduan, parte hartzaileek azpimarratu dute garrantzitsua dela anonimotasuna eta segurtasuna bermatzea, eta laguntze lana espazio abegitsuetan egin dadila, hau da, konfiantza ematen duten espazio enpatikoetan.

Horretaz gain, kasu horietako jardun ereduak bete beharko lituzkeen honako ezaugarri hauek ere azpimarratu dituzte:

- Denborak arintzea salaketa egon den kasuetan: horrekin erreferentzia egiten diote protokoloan jasotako bitartekoak eta mekanismoak modu arduratsuan abiarazteari. Baita dagokion diziplinazko neurriak eta neurri administratiboak ere.
- Prozesu osoan zehar laguntzea biktimei, berbiktimizazioa saihestuta eta hala erabakiz gero, kasua salatu ahaliko duela ziurtatuta.

- Erasoa eragin duen pertsonak terapia jasotzeko aukera aintzat hartzea.
- Laguntza espezializatu eta profesionala, non pertsona arduradunek gaiari buruzko eta kasu horietan eman beharreko laguntzari buruzko prestakuntza espezifikoa izango duten.

Entzute taldeetan garrantzitsutzat jotzen dute unibertsitateak informazioa eta orientazioa eskaintzea kasu bakoitzean. Indarkeria matxistetan espezializaturiko terapia psikologikoa eta laguntza juridikoa jasotzeko aukera egotea. Horretaz gain, segurtasun neurri konkretuak ezartzeko premia ere aipatu dute, baita erasotzailea zaintzea ere, eta ez indarkeria jasan duen pertsona.

E.4.- Protokoloan txertatzeko proposaturiko zerbitzuak.

Protokoloa lantzeko proiektuan parte hartzeko lantalde mistoa (ikasleek, irakasleek eta AZPko langileek osatua) osatzea proposatu dute parte hartzaileek.

Kasuak artatzeko zerbitzua: bazterkeria eta eraso matxisten kasuak artatzeko espazio bat: *“Bulegoak honako hauek egiteko beharrezko baliabide fisikoak eta langileak izango ditu: prestakuntza ikastaroak, balorazioak, segimendua, eta abar. Unibertsitateko zerbitzu juridikoekin harremanetan egongo da, eta elkarrekin, jarduteko araudi bat eta protokolo bat gauzatuko dute. Bulego hori Errektoregoaren mende egongo da zuzenean”.*

Lankidetzarako eta unibertsitatean indarkeria matxistei nola aurre egin erabakitzeko espazio bat. Leku seguru bat, non pertsonak konfidentziasunez eta hurbileko eta konfiantzazko giro batean artatuko diren. Unibertsitateko pertsona guztientzat erreferentziazkoa izango den zerbitzu bat, segurtasuneko langileak ere izan ahalko dituen.

Zenbait pertsonak aipatu dute pertsonak artatzeko espazio horrek ez duela mistoa izan behar, eta indarkeria matxisten arazoarekin loturiko prestakuntza duten emakume profesionalak arduratu behar dutela harrera egiteaz.

Bestelako proposamenak:

1. Foroa: bazterkeriari eta eraso sexistei buruzko salaketak jasotzeko. Anonimoa.
2. Postontzia: Berdintasunerako Batzordeentzako iradokizunak uzteko. Ikusgarri eta irisgarri egongo da.
3. Laguntza psikologikoa emateko berariazko baliabidea: unibertsitate barruan zein kanpoan gertaturiko indarkeria egoera konkretuen biktima izandako ikasleak eta profesionalak artatzeko. Konfiantzazko leku bat, hurbilekoa, segurua, anonimotasuna bermatuko duena eta erraz aurkitzeko moduan egongo dena. Laguntza psikologikoa eskainiko duena, "unibertsitateko genero indarkeriaren arloan espezializaturiko laguntza" eta "kabinete psikologiko-juridikoa ezartzea fakultate guztietan".
4. Kabinete juridikoa: zeinetan salaketa jartzeko aukera izango den, biktimak hala erabakiz gero. Zeinetan salaketari, horrek berekin dakarrenari eta eman beharreko urratsei buruzko informazioa emango den.
5. Biktima izan diren pertsonen taldea: *"Unibertsitatekoak izango dira, eta ez bakarrik indarkeria unibertsitatean jasan duten biktimak". Aintzat hartuta ikasle asko kanpokoak direla".*
6. Autolaguntzako taldeak, eraso matxistak jasan dituzten emakumeekin. *"Ikastegiak espazio ofizial bat eskain dezala eta terapeuten laguntzaz kudeatu ahal izatea, ondo zehaztutako ordutegiekin".*
7. Gako puntuak edo puntu lilak: leku fisiko ezagun eta irisgarri batean kokatuta, unibertsitateko kideek hara jo dezaten. Horiei buruz informazioa eskainiko da unibertsitatera iristen garen unean.
8. Telefono zerbitzu anonimoa: *"Telefono zenbaki bat biktimek hara deitu ahal izateko, ez badute leku fisiko batera joan nahi izua eragiten dielako". "Edozer larrialditarako telefono zenbaki bat eskaintzea".*
9. Atal bat Gaur-en edo e-gelan, gaiari buruzko ohiko galderekin.
10. WEBGUNEAK: *"Unibertsitateko webgunea hobetzea, baita bilaketa barraren sistema ere, edo protokoloari buruzko informazioa ikusgarri jartzea". "Atal bat sortzea ikastegiko webgunean edozer gertaera matxista e-posta bidez jakinarazteko".*

11. "Helbide elektroniko bat (anonimoa, nahi izanez gero), arazoak bidali eta konponbideak jaso ahal izateko".
12. Twitter kontu bat.
13. Segurtasuna unibertsitatean, halako kasuetarako. Adierazi dute, zehazkiago, segurtasun baliabidea erasotzailean zentra dadila, eta ez alderantziz.
14. "Zalantzak edo galderak jartzeko ohola. Erantzuna e-postaz jasotzeko aukerarekin".
15. "Unibertsitateak zuzeneko plataforma bat eduki dezala salaketak egiteko, hitz egiteko eta edozer mugimendu babesteko"; "Indarkeria matxistak salatzeko plataforma eskura. Informazioa".
16. Laguntzaileak esleitzea: "Norbaitek laguntzaile bat esleitzea eta ez bakarrik egotea".
17. Zona ez seguruen mapa bat egitea eta publikoki erakustea.
18. Honako hauen sorkuntza babestea: talde feministak, LGTB taldeak, arrazismoaren aurkakoak, ikasle elkarteak indarkeriak jasaten dituzten pertsonak babesteko, bestelakoak. "Laguntza eta babes emango duten ikasle elkarteak sortzea".
19. Diziplina anitzeko taldea: espezialistak indarkeria matxistatan.
20. Indarkeria matxista kasuetan jarraitu beharreko prozedurei buruzko gidak.
21. Unibertsitateko festetarako protokolo eta araudi espezifikoak.

Horretaz gain, zerbitzu horiek fakultate guztietan eskuratzeko aukera eskatzen dute, bereizketarik egin gabe. Arreta eskaintzen duten pertsonak enpatia erakutsiko duten zerbitzuak, entzungo gaituzten eta informazioa emango diguten leku bat, indarkeria egoerari aurre egiteko zer aukera eta modu ditugun jakinaraziko digutena.

E.5.- Giza baliabideak: erreferentziazko pertsonak.

"Legeak ondo daude, baina arazoak dituela sentitzen duen pertsona batentzat garrantzitsuena laguntzeko prest dauden beste pertsona batzuk egotea da, zurrunbilo horretan orientazioa emango diotenak; burokraziak eta araudiek batzuetan laguntza baino traba gehiago egiten dute".

Biktimei lagunduko dieten eta gai administratiboei buruz eta eman beharreko urratsei buruz orientazioa eskainiko dieten konfiantzazko pertsonak eskura izatea AZPko langileen, irakasle-ikertzaileen eta ikasle taldeen kasuan agertzen den konstante bat da.

Parte hartzaileek balio handia ematen diote indarkeria jasan dutenei ibilbide luzeko laguntza eskainiko dieten pertsonak izateari. Pertsona horiek Berdintasunerako Zuzendaritzak esleitu ahalko ditu, eta campus guztian egongo dira presente. Baita ere jarrera "neutroa" izango duten eta biktimari babesa emango dioten kanpoko pertsonak.

Hona hemen identifikatutako aukeretako batzuk:

- Ikasle bakoitzeko TUTORE bat karrera osorako (tutoreak ez baditu balio eta jarrera egokiak, kontrako eragina ere izan dezakeela hartu da aintzat).
- Gai jakin honetarako TUTOREAK, prestakuntza edukiko dutenak eta gaituta egongo direnak, ikasleentzat erreferente izanik.
- Ikasleen arteko tutoretzako programa (aurretik dagoena sustatzea).
- Boluntarioak, bai ikasleak, bai AZPko langileak eta irakasle-ikertzaileak, gaitasuna izango dutenak eta nor diren jakiteko bereizgarri bat eramango dutenak. Pertsona horiek indarkeriei buruzko laguntza edo orientazioa behar dutenei entzuteko prest egongo dira (euskaraz mintzatzen diren profesionalek beren mahaietan duten karteltxoa jarri da adibide gisa; halako zerbait izango litzateke).
- Indarkeriaren biktima diren pertsonen arretaren arloan espezializaturiko barneko langileak.
- Indarkeriaren biktima diren pertsonen arretaren arloan espezializaturiko kanpoko langileak.
- Diziplina anitzeko talde bat, kasuak aztertu eta haien segimendua egingo duena.

E.6.- Komunitate ikuspegia: zerbitzu sarearekiko lana, unibertsitatean diren baliabideen optimizazioa eta lankidetzak estrategikoak.

Indarkeria matxisten arloan, parte hartu duten profesionalak funtsezko lan estrategia gisa ikusten dute sareko lana, baita unibertsitate barruko eta kanpoko zerbitzuen arteko lankidetzaren ere.

Horregatik bota dituzte oinarrizko lau ideia:

- Sare bat sortzea eragile guztiekin eta komunitateko baliabide sozialekin, arazo hori prebenitu eta artatzeko.
- Koordinazio zubiak eraikitzea arazoak dituzten unibertsitateko kideek erabiltzen dituzten unibertsitateaz kanpoko elkarteekin.
- Koordinazio handiagoa Zuzendaritzaren eta ikastegien artean.
- Unibertsitatearen eta sindikatuen arteko lankidetzaren (egoerekin zuzeneko harremana duten ikasleak).

Taldeen garapenean zehar gaur egun unibertsitatean abian diren baina pertsona gehienek ezagutzen ez dituzten, eta horregatik behar bezala erabiltzen ez diren zenbait zerbitzu identifikatu dira (Adib.: arreta psikologikoa, Psikologia Aplikatu Zerbitzua, PAZ). Horregatik adierazi da Unibertsitateak dituen baliabideen mapa egiteko aukera, indarkeria matxisten arretarako lankidetzak artikulatu ahal izateko. Baliabideak optimizatuta eta pertsona guztien zerbitzura jarrita.

Aurreko ataletan esan bezala, ikasleek balio handia ematen diote babes taldeak bultzatzeari; esaterako, ikasle elkarteak, talde feministak, ikasle sindikatuak edo ikasle batzordeak, LGTB taldeak eta bestelakoak, ikasleek jasaten dituzten indarkeria kasuentzako sarrera atea izan daitezten. Talde horien prestakuntza sustatzea ere azpimarratu da, horretarako arazo jakin horri buruzko informazioa eta prestakuntza emanda, aldi berean haiengana jotzen duten pertsonak informatu eta orientatu ahal izan ditzaten.

E.7.- Salaketa publikoa.

Parte hartzaileek prozesuaren hainbat etapatan azaldu dute unibertsitateak indarkeria matxisten gizarte arazoaren aurrean jarrera garbia eta bateratua izateko premia. Halaxe adierazi da lehenengo ataletan (1. Unibertsitatea erakunde gisa).

Bigarrenik, parte hartzaileek adierazi dute indarkeria matxistek unibertsitatean duten prebalentziari eta eraginari buruzko gardentasuna, informazioa, eta datuak beharrezkoak direla.

Hirugarrenik, unibertsitateak hura osatzen duten taldeetan gerta daitezkeen indarkeria matxistak publikoki arbuiatzeko egiten diren adierazpenak babesteko beharra azaldu dute.

Unibertsitatearen barruan arazo horri gizarte ekintzatik helduko dion plataforma bat edo talde bat osatzeko ideia iradoki da:

- *“Indarkeria matxistak salatzeako plataforma eskura, informazioa”.*
- *“Genero indarkeriaren kontrako talde bat sortu, horrela salatu nahi duzunean edo dudaren bat duzunean, badakizu norekin hitz egin edo nori kontsultatu”.*

Azken batean, garrantzitsutzat jotzen da indarkeria matxisten gizarte arazoak bere tokia izatea unibertsitateko testuinguruaren espazio publikoan.

F. Hedapena

“Izugarri gustatu zait ekitaldi hau, funtsezkoa iruditzen zait ikasleen ahotsa aintzat hartzea, baina hamar minutu lehenago jakin dut horren berri, eskola hasi baino lehen informatzera etorri zaizkigulako. Nolabaiteko aurrerapenarekin jakinarazi beharko ligukete guztioi”.

Hedapena funtsezko elementua izan da ikasleekin, AZPko langileekin eta irakasle-ikertzaileekin bi hilabetez gauzaturiko parte hartze prozesu osoan.

Lehenengo taldetik egiaztatu da unibertsitateak egun erabiltzen dituen komunikazio eta hedapen bideek ez dutela bermatzen ikasleek beharrezko informazioa izango dutela unibertsitatearen funtzionamendu orokorra ezagutzeko. Errealitate hori profesionalen kasuan gertatzen da, baina ez hain nabarmen.

Ikasleen kasuan, zein profesionalen kasuan, gogoeta eta eztabaida egin dute, unibertsitateari erreklamatu diote, eta komunikazioa hobetzeko ideiak eman

dituzte, pertsona guztiek eskura izan dezaten beren premiak asetzeko aukera emango dien informazio guztia.

Ikasleek adierazi dute ez dituztela unibertsitateko sailak eta zerbitzuak ezagutzen, ezta ikasle elkarteak ere. Esan dutenez, ez zekiten aurretik genero indarkeriari aurre egiteko protokolo bat zegoenik ere, eta ez zituzten ezagutzen Berdintasunerako Zuzendaritzaren zereginak, ezta halakorik zegoenik ere: *“Karrera ikasten daramagun lau urteetan ez digute esan zer tresna dituen unibertsitateak jazarpenaren aurrean jarduteko”; “Informazio gehiago ematea gustatuko litzaidake, ez baita batere ematen. Unibertsitate barruan nora jo dezakedan jakin nahiko nuke...”*.

Honako honi buruzko informazioa eman beharko litzatekeela diote:

- Berdintasunerako Zuzendaritza eta Berdintasun Batzordeak.
- Protokoloa, protokolo berria idazteko prozesua eta haren edukiak (“Protokoloari buruzko informazio jardunaldia”).
- Gaur egun eskura ditugun baliabideak hainbat premia eta arazo ditugunean hara jo ahal izateko.
- Indarkeria matxistekin eta, adibidez, LGTBrekin lotuta gauzatzen diren jarduerak edo dinamikak.

Horretarako, hainbat proposamen egin dituzte (5.4.- Protokoloan txertatzeko proposaturiko zerbitzuak izeneko atalean adierazi dira); esaterako, nola hobetu unibertsitatearen webgunea, atal berezi bat Gaur-en barruan edo e-gelan, besteak beste. Adierazi beharra dago esan dutenaren arabera posta elektronikoa ez dela balizko bidea informazioaren zatirik handiena bidaltzeko. Ikasleek ez dituzte irakurtzen unibertsitateak bidalitako mezuak, eta erantsi dute parte hartze prozesuan egoteko aukera baldintzatu duela horrek, helbide elektronikoa izan baita informazioa hedatzeko erabilitako tresna nagusia: *“Uste dut unibertsitateko mezu elektronikoak ez direla begiratzen, hurbilagoko bitartekoak erabili beharko lirateke”; “Mezu elektronikoak bisualak izan daitezela, eta batez ere, unibertsitateko kide garen aldetik zuzenean eragiten digun gai honetan. Bidali, bidaltzen dira, baina ez dira bisualak. Unibertsitateko webgunea nola erabili hobeto azaldu beharko ligukete, ez baikara gauza askotaz ohartzen edo ez dugu jakiten non bilatu informazioa; esaterako, gatazka egoeretan zer zerbitzutara jo”*.

Parte hartu duten ikasleek irakasleei begiraten diete informazioa jasotzeko garaian. Haien ustez irakasleek eman beharko liekete indarkeria matxistekin eta interes orokorreko beste gai batzuekin loturiko zerbitzuen eta jardueren berri.

Azkenik, berriz azpimarratu nahi dugu, bai irakasleek, bai ikasleek, ezinbestekotzat jotzen dutela unibertsitateari buruzko informazioa jasotzea, honako hauek barne: funtzionamendua, sailak, eginkizunak eta zerbitzuak, eta ikaslea unibertsitatean sartzen den unean eta bertako langileak lanpostuan hasten diren unean egiten zaien harrera.

ONDORIOAK ETA AHOLKUAK

Indarkeria matxista egungo gizarteak bizi duen arazo larria da, eta horregatik, eragina du unibertsitatean, han ere bai baitago indarkeria matxista. Hezkuntzak gai horrekiko duen zeregina eztabaida ezina da, baina gainera, unibertsitateak, erakunde gisa, bere eskura dituen baliabideak jarri behar ditu indarkeria horrek bere ingurunean hartzen dituen formen aurrean behar bezala sentsibilizatzeko, prebenitzeko, ekiteko eta esku hartzeko, eta unibertsitatea osatzen duten pertsona eta estamentuen artean berdintasuneko harremanak eta tratua onartuz, eta indarkeria bizitzen ari diren pertsonen laguntzeko.

Unibertsitatea osatzen duten pertsonen dituzten premiei erantzuneko dien protokolo bat ezartzeari begira, ezinbestekoa zen lehenik eta behin bertan bizi, ikasi eta lan egiten dutenei galdetzea. Horregatik, entzuteko eta parte hartzeko fase hau gauzatzea funtsezkoa izan da pertsona horien errealitateetara hurbiltzen saiatzeko, eta haien iritzia, zalantzak, eztabaidak eta ideiak zabaltzeko.

Parte hartze ekintza hau ezartzea ez da, hortaz, kasualitatea izan; atzean bazen interesa prozesua irekitzeko eta etorkizuneko protokoloaren eta unibertsitatearen interesgune izango direnak aintzat hartzeko: ikasleak eta profesionalak. Nolanahi ere, zailtasunak izan dira parte hartze maila handietara iristeko.

Alde batetik, ikasleek saioetan sistematikoki aipatu dituzten **komunikazio eta informazio zailtasunak** nabarmendu nahi ditugu. Hala, entzute fasea hedatzeko

kartel bat egin arren, saioak UPV/EHUren fakultate guztien parte hartze orekatua eta hiru campusetan egiteko beharra aintzat hartuta antolatu, eta Berdintasunerako Zuzendaritzak eskutitz bat idatzi arren unibertsitateko ikastegi guztietako arduradunei bidaltzeko, eta unibertsitateko kide guztiei helbide elektronikotara entzute saioetan parte hartzeko gonbidapen bat bidali arren, ezin dezakegu esan parte hartzea oso zabala izan denik, UPV/EHU osatzen duten pertsonen kopuruari erreparatuta. Unibertsitatea, erakunde gisa, pertsonak izan ditzaketen arazoetatik urrundutako entitatea da ikasleentzat, eta bere informazio eta hedapen kanalek ez dirudite hurbilekoegiak.

Hori hobetzeko puntu gisa hartuta, esan genezake **poztasun maila handia dela saioetan parte hartu dutenek egin duten lanari eta haien inplikazioari begira**, ideiak eman baitituzte, elkarriketarako gaitasunarekin eta errespetuz eztabaidatu dute, borondatea erakutsi dute, eta beren laneko edo ikasketetako agendetan tarte bat gorde dute prozesuari ekarpenak egin ahal izateko. Gure eskerrik beroena parte hartu duten pertsona guztiei eta informazio eske harremanetan jarri direnenei, protokolo bat ezin baita egin pertsonen zuzendu gabe eta haiek aintzat hartu eta haiekin lan egin gabe.

Entzute fasea abian jarri genuenean ez genuen alde aurreko informaziorik esango zigunik zenbat jendek parte hartuko zuen gutxi gorabehera. Esperientziaren arabera, esan genezake hainbat aldagaik izan dutela eragina zenbait saiotan ikusi den parte hartze handiagoan edo beste batzuek izan duten arrakasta txikiagoan. Esperientzia honek asko irakatsi digu **informazioa helarazteko eta unibertsitatea gardenago egiteko lanean hobetzen jarraitzeko**, eta aintzat hartu beharreko zenbait ideia utzi dizkigu prozesu parte hartzaileago eta integratzaileagoak egiterakoan aurrerapausoak eman ahal izateko. Ikasleekiko komunikazio eta informazio bideak hobetzea, prozesuei baliabideak eta denborak esleitzea, hedatzen eta antolatzen laguntzen duten inplikaziodun pertsonak izatea, Berdintasunerako Zuzendaritzaren berri ematea, pertsonen arreta eskaintzeko prest dagoen hurbileko zuzendaritza gisa; horiek dira ikasi ditugun planteamenduetako batzuk.

UPV/EHU indarkeria matxistei buruz egin den lehenengo prozesu parte hartzailea izan arren, eta haren tamaina aurreikusteko aukera emango zigun

informazioa falta izan zaigun arren, **erabilitako metodologiak** –lantaldeak eta egoerei buruz eztabaida eta protokoloan txertatzeko ideien bilaketa–, **emaitza onak izan ditu**. Hala, saioetan parte hartu duten pertsonak arazoari buruz dituzten sentimenduak eta sentrazioak adierazi ahal izan dituzte, hainbat indarkeria motarekin aurkitu dira, eta haiek bereizten eta kontzeptualizatzen ikasi dute, indarkeria egoera horiei nola aurre egingo lioketen pentsatu ahal izan dute, eta horrekin, unibertsitateak eskaini beharreko laguntza, arreta eta prebentzio prozesua hobetu ahal izateko aintzat hartu beharreko hainbat ideiar buruz hausnartu dute.

Eginiko saioen **erantzunak jasotzerakoan gehien harritu gaituen gauzetako bat indarkeria egoerak norberaren kontura konpontzeko joera nagusi dela** jakitea izan da. Jakin dugu pertsona batzuek aintzat hartzen dutela unibertsitatea indarkeria egoera batengatik kezak edo salaketak jartzeko aukera ematen duen espazio gisa, baldin eta egoera unibertsitate ingurunean gertatzen bada (irakasle batek eragina, eskoletan, goragoko mailako pertsona batek eragina...); baita badirela irakasleak gertuko gisa ikusten direnak eta ikasleek haiengana joko luketela arazorik balute ingurune horretan; gainera, jasotakoaren arabera, gelako taldea babes espazio gisa ikusten dute ikasleek aldarrikapen kolektiboak egiteko garaian, eta indarkerien gizarte salaketa gero eta ohikoagoa da, aintzat hartuta sare sozialek eta elkartegintza mugimenduak egoera horiek isilpean ez geratzeko eskaintzen dituzten aukerak.

Nolanahi ere, eta aukera horiek gorabehera, indarkeriazko egoera bat bizitzeko aukeraren aurrean ikasleek zein unibertsitateko langileek ematen duten lehenengo erantzuna beren kabuz konpontzearena da: isiltzea, saihesten saiatzea, zuzenean aurre egitea, egoera horretatik irteten direnean kontatzea, amorruta sentitzea... Bestalde, pertsonak unibertsitateko ingurunetik kanpo jasan ditzaketen egoerak (bikote harreman batean, pisukideekin, festa giroan...) ez dira UPV/EHUren eskumeneko arazotzat jotzen, horregatik ez da egoeraren berri ematen ingurune horretan, eta **ezjakintasuna dago eskuragarri dauden laguntza edo aholkularitza zerbitzuen inguruan**.

Unibertsitateak aintzat hartu behar du aurrekoa egoera horiek benetan konpondu eta egoera horretan daudenei benetan lagunduko dien tresna gisa ikusiko den

protokolo bat egin ahal izateko; ikasle guztiek eta unibertsitatean lan egiten dutenek ezagutuko duten eta ulertuko duten tresna bat, unibertsitatearen eta bertan bizi diren pertsonen artean harreman egoki, inplikaturik eta lankidetzakoa ezartzen lagunduko duena.

Bestalde, **entzute prozesuak ideiak sortzen lagundu du, zalantzarik gabe**, eta behar duten pertsonengandik hurbilago egongo den protokolo bat ezartzeko aintzat hartu beharreko **hainbat proposamen zehatz ekarri ditu**.

Hona hemen parte hartu duten pertsonen unibertsitateari eginko hainbat iradokizun: **protokolo bakar bat ezartzea hainbat indarkeriatarako**, zerbitzuak martxan jartzeko eta profesionalentzako gaikuntza ahalbidetzeko beharrezko bitartekoetan inbertitzea, eta alderdi guztietatik inplikatzeko, elkarrizketa eta lankidetzako harremanak ezarrita ikasleekin, indarkeria matxistaren biktimak babestuta, ekinda, eta portaera eta jarrera matxistak zigortuta.

Iradokizunen artean nabarmentzekoa da, halaber, **informazio eta gardentasun eskaera**; parte hartzaileek jakin nahi dute zer gertatzen den indarkeria kasuekin, zenbat dauden, eta aldizka txostenak egin eta argitara daitezela, unibertsitateko kideek entzun dezaten eta jakin dezaten, eta ez daitezen bihozgabeak izan gertatzen ari denaren aurrean.

Parte hartzaileek garrantzia eman diote, bestalde, **Berdintasunerako Zuzendaritzari**, esanez hark izan behar duela erreferentzia esku artean dugun gai honetan. Zuzendaritzaren bulegoak irisgarriak izan daitezkeen proposatzen dute, eta ikastegi eta fakultate guztietan eraginkortasunez lan egingo duten Berdintasun Batzordeak egotea nahitaez.

Emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna bultzatzeko, hizkera inklusibo EZ sexista erabiltzeko eta curriculum akademikoan genero ikuspegia zeharka txertatzeko hainbat proposamen jaso dira. Horretaz gain, honako ideia hauek behin eta berriz agertu dira saioetan: emakumeei ez ezik, gizonen zuzenduriko berdintasuneko funtsezko dinamikak planteatzea eta emakumea/gizona binarismoa hautsiko duen komunikazioa sustatzea, unibertsitateak biltzen duen aniztasunari ateak ireki eta hura ikusgarri egingo duena.

Indarkeria matxistei aurre egiteko protokoloari dagokionez, entzute fasean parte hartu duten pertsonak ebaluatu daitekeen eta giza faktorearen mende egongo ez den tresna bat ezartzearekin loturiko hainbat ideia adierazi dituzte; pertsonen segurtasuna eta anonimotasuna bermatuko dituen, baita ondorioak egotea ere abusua edo indarkeria gauzatzen dutenentzat, eta unibertsitateira iristen direnei harrera egiteko lehenengo unean oinarrizko informazioa ematea guztiei, nola jokatu eta nora jo jakin dezaten.

Beste ideia batzuen artean honako hauekin loturikoak ere jaso dira: **sentsibilizazioa eta prebentzioa, prestakuntza, pertsoneri eskaini beharreko arretak nolakoa behar duen izan, protokoloan sar daitezkeen zerbitzuen proposamena.**

Giza baliabideak eta konfiantzazko eta erreferentziazko pertsonak, lanerako estrategiak ezartzea eta dauden zerbitzuen sarearekin lankidetzan aritzea. Unibertsitateak indarkeria gaitzesteko adierazpen publikoak babestea, eta informazioa eta hedapen hobe ahalbidetzea eta bermatzea (bai unibertsitatearen funtzionamenduarekin loturikoa, bai sail bakoitzaren zereginekin loturikoa, baita dauden zerbitzuak edo webgunea hobetzea ere). Horiek guztiak dira eztabaida honetan aurki daitezkeen eskaerak.

Ondorio gisa, **entzute prozesuak aukera eman du erakundearen eta hura osatzen duten pertsonen artean komunikazio bide bat irekitzeko.** Pertsona horiek hitz egin ostean –ikasleak, irakasleak eta unibertsitateko langileak–, hurrengo urratsa txosten hau idazterakoan elkarrizketa ez amaitutzat ematea litzateke, hari eustea, eta prozesuan parte hartu duten pertsoneri segimenduaren eta jarraian garatu nahi den guztiaren berri ematea.

Iradokizun gisa, entzute esperientzia honetatik ondoriozta ditzakegun batzuk eskainiko ditugu:

Hedapenari dagokionez:

- EHUko posta elektronikoa erabiltzeaz gain ikasleei informazioa helarazteko bide berriak sortzea, hura behar bezala jasoko dutela bermatzeko.
- UPV/EHUko kolektiboen arteko komunikazioa hobetzea, eta pertsonen hurbilagoko harremanak izan ditzaten bultzatzea.
- Entzute prozesuan parte hartu duten eta informazioa jaso nahi dutela adierazi duten pertsona guztiak aintzat hartzea jasotako informazioa itzultzeko, parte hartzea eta interesa eskertzeko, eta ondorengo hedapen estrategietan parte har dezaten sustatzeko.
- Entzute fase honetan bildutako informazioaren aurrez aurreko itzulketa bat egitea, gutxienez campus bakoitzean, aintzat hartuta atzeraelikadurarik gabeko entzutea ez dela egiazko entzutea.

Metodologiari dagokionez:

- Unibertsitatean parte hartze kultura areagotzeko aukera emango duten prozesuak sustatzen jarraitzea.
- Orain arte parte hartu ezin izan dutenei parte hartzeko aukera emango dieten tresnak lantzea, bai galdetegi birtualen bidez, bai Berdintasunerako Zuzendaritzarekin hitz egiteko aukerari eutsita.
- UPV/EHUko indarkeria matxistaren diagnostiko bat egin dadin sustatzea; horren bitartez sakonago ezagutzeko unibertsitateko kideek jasaten dituzten indarkeriak, haien aurrean pertsonen ezartzen dituzten aurre egiteko estrategiak, eta laguntza eta babes bideak.

Protokoloaren lanketarekin lotuta:

- Prozesu honetan parte hartu duten pertsonen errealitatea ahalik eta gehien hurbiltzea protokolo batean eman daitezkeen galdera ereductara. Aintzat hartzea ahal den neurrian egingarriak diren ekarpenak eta iradokizunak.